

memo

aan: Gemeente Oldenzaal
van: SAB
kenmerk: 190186
datum: 20 juni 2022
betreft: Luchtkwaliteit Stakenbeek Oldenzaal

Inleiding

In Oldenzaal, ten zuiden van de spoorlijn Hengelo-Bad Bentheim is een oud industrieterrein aanwezig. De gemeente Oldenzaal is voornemens om het gebied, bekend als Stakenbeek 2^e fase, te herontwikkelen tot hoogwaardig (woon)gebied. In het bestemmingsplan is er ruimte voor woongebieden, gemengde gebieden met milieucategorie 2, en een bedrijventerrein met milieucategorie 1. In overleg met de gemeente is bepaald wat de realistische maximaal planologische mogelijkheden zijn. Dit komt neer op: 158 woningen, een kinderdagverblijf van 1000m², een fitnessstudio/sportschool van 500m², en arbeids- en bezoekersextensieve bedrijven (loods, opslag, transportbedrijf) van 3500m². Hiervoor is inzichtelijk gemaakt wat de verkeersaantrekkende werking zal zijn en de daarbij horende luchtkwaliteit.

Beleid

De Wet luchtkwaliteit (verankerd in de Wet milieubeheer hoofdstuk 5, titel 5.2) is een implementatie van diverse Europese richtlijnen omtrent luchtkwaliteit waarin onder andere grenswaarden voor vervuillende stoffen in de buitenlucht zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu. In Nederland zijn stikstofdioxide (NO₂) en zwevende deeltjes als PM₁₀ (fijn stof) de maatgevende stoffen waar de concentratieniveaus het dichtst bij de grenswaarden liggen. Overschrijdingen van de grenswaarden komen, uitzonderlijke situaties daargelaten, bij andere stoffen niet voor. Vanaf 1 januari 2015 dient het bevoegd gezag de luchtkwaliteit ook te toetsen aan de grenswaarde voor PM_{2,5}. Op basis van onderzoek door het Planbureau voor de Leefomgeving kan worden gesteld dat als aan de grenswaarden voor PM₁₀ wordt voldaan, ook aan de grenswaarde voor PM_{2,5} wordt voldaan.

De wet- en regelgeving onderscheidt projecten die 'in betekenende mate' (IBM) en 'niet in betekenende mate' (NIBM) leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. Projecten die 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan luchtverontreiniging hoeven niet langer individueel getoetst te worden aan de Europese grenswaarden, aangezien deze niet leiden tot een significante verslechtering van de luchtkwaliteit. Deze grens is in de AMvB NIBM gelegd bij 3% van de grenswaarde van een stof. Voor NO₂ en PM₁₀ betekent dit dat aannemelijk moet worden gemaakt dat het project tot maximaal 1,2 µg/m³ verslechtering leidt. Voor een aantal functies (o.a. woningen, kantoren, tuin- en akkerbouw) is dit gekwantificeerd in de ministeriële regeling NIBM.

Toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit is (onder andere) niet noodzakelijk voor:

- woningbouwlocaties met minder dan 1.500 woningen (in geval van één ontsluitingsweg) of 3.000 woningen (in geval van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling) geen beoordeling op luchtkwaliteit meer hoeft plaats te vinden;
- kantoorlocaties bij minder dan 100.000 m² bvo bij één ontsluitende weg, of 200.000 m² bvo bij twee ontsluitende wegen.

Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening moet daarnaast worden afgewogen of het aanvaardbaar is om een bepaald project op een bepaalde plaats te realiseren. Hierbij speelt de blootstelling aan luchtverontreiniging een rol, ook als het project zelf niet of nauwelijks bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Gevoelige bestemmingen zoals scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgtehuizen genieten op grond van het “Besluit gevoelige bestemmingen” extra bescherming. Substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 meter van een provinciale weg of 300 meter van een Rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden.

Methode van onderzoek

Toets NIBM

De NIBM-tool is gebruikt ter toetsing of het plan in een niet-in-betekende-mate bijdraagt aan de concentratie van stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Zoals besproken in de inleiding worden de maximaal planologische mogelijkheden geschat op: 158 woningen, een kinderdagverblijf (1000 m²), fitnessstudio/sportschool (500 m²), en arbeids- en bezoekersextensieve bedrijven (loods, opslag, transportbedrijf – 3500 m²). De planontwikkelingen zullen in 2023 gerealiseerd worden.

Tabel 1 geeft een overzicht van de gehanteerd verkeersgeneratie inclusief wonen, berekend aan de hand van CROW-publicatie ASVV 2021 (d.d. oktober 2021). Op basis van de omgevingsadressendichtheid (CBS, 2019) wordt de stedelijkheidsgraad van een gemeente vastgesteld. De gemeente Oldenzaal wordt geclassificeerd als ‘matig stedelijk’. Onderhavige locatie wordt beschouwd als ‘rest bebouwde kom’.

Tabel 1 Specificatie verkeersgeneratie van beoogde ontwikkeling. *7 patio's zijn gecategoriseerd onder 'twee-onder-één-kap'.

kenmerk	aantal	kencijfer	per	verkeersgeneratie gemiddeld
Vrijstaand met dubbele oprit	26	8,2	woning	214
Twee-onder-één-kap*	50	7,8	woning	390
Tussen/hoek met parkeerplaats	40	7,1	woning	284
Appartementen ca. 85 m ² – 110 m ²	42	7,1	woning	299
Kinderdagverblijf (crèche)	10	33,2	100 m ² BVO	332
Arbeidsextensief/bezoekers extensief (loods, opslag)	35	4,8	100 m ² BVO	168
Fitnessstudio/sportschool	5	34,35	100 m ² BVO	172
Totaal				1859

Tabel 2 geeft de uitkomst van de NIBM toets. Het aandeel vrachtverkeer wordt geschat op 1% vanwege een menging van woningen en bedrijfsfuncties. Dit komt (naar boven afgerond) neer op 19 middelzware vrachtverkeerbewegingen per etmaal.

Tabel 2 Overzicht toetsing NIBM-tool

**Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer
als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2022**

Jaar van planrealisatie	2023
Extra verkeer als gevolg van het plan	
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	1859
Aandeel vrachtverkeer	1,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	
NO ₂ in µg/m ³	1,18
PM ₁₀ in µg/m ³	0,29
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³	1,2
Conclusie	
De bijdrage van het extra verkeer is niet-in-betekenende-mate; geen nader onderzoek nodig	

Uit de berekeningen met de NIBM-tool blijkt dat de planbijdrage voldoet aan de NIBM-grens van 1,2 µg/m³, de bijdrage is maximaal 1,18 µg/m³. Daardoor zal het plan 'niet in betekenende mate' bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit, en is verder onderzoek niet nodig.

Toets goede ruimtelijke ordening

Naar aanleiding van de worst-case berekening met de NIBM-tool dient inzichtelijk gemaakt te worden of sprake is van een dreigende grenswaarde-overschrijding. Voor deze toets is de monitoringstool¹ uit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL 2021) geraadpleegd. De monitoringstool geeft inzicht in de concentraties stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM_{2.5} en PM₁₀) in de wijdere omgeving van het plangebied voor (onder andere) de jaren 2020 en 2030.

Tabel 3 geeft de uitkomsten van het maatgevende rekenpunt ter hoogte van de N342 te Oldenzaal. Dit rekenpunt is op relatief grote afstand van het plangebied gelegen en is daarmee niet locatie specifiek. Na raadpleging van de NSL-monitoringstool blijkt dat de concentraties luchtverontreinigende stoffen ver onder de grenswaarden liggen in de twee zichtjaren (2020 en 2030). Tevens geven de uitkomsten uit de monitoringstool aan dat de concentraties van de luchtvervuilende stoffen vanaf 2020 rondom het plangebied afnemen. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor beperkt en zal niet leiden tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's.

¹ <http://www.nsl-monitoring.nl/viewer/>

Tabel 3 overzicht NSL-monitoringstool (rekenpunt 101717)

Jaar	NO ₂ (µg/m ³)	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM ₁₀ overschrijdingsdagen	PM _{2.5} (µg/m ³)
2020	17,7	15,0	6.0	8,1
2030	11,7	12,8	6.0	6,3
Grenswaarde	40	40	35	25

Uit de gegevens uit NSL-monitoringstool blijkt dat er geen sprake is van een overschrijding, of een naderende overschrijding van de grenswaarde van luchtkwaliteit.

Conclusie

Het beoogde project voldoet aan de toetsen goede ruimtelijke ordening en NIBM. Het aspect luchtkwaliteit vormt daarmee geen belemmering voor het beoogde project.